

OBSAH

Úvod – Komplexní přístup k městské a dopravní problematice	13
Doprava ve městě.....	18
Transportní studie	18
Doprava jako sociální systém	18
Sociální změny a netransportní politika.....	20
Sociální a demografické změny	21
Sociální změny	24
Změny v hospodářských strukturách	24
Dopravní chování uživatelů a cestujících.....	25
Determinanty dopravního chování	25
Systém sociálních pravidel a norem v oblasti dopravy.....	25
Struktura dopravních zařízení	27
Restrukturalizace dopravních zařízení.....	29
Doprava a územní plánování	29
Mobilita – důležité téma budoucnosti.....	30
Filozofické koncepty mobility	32
Posun ve vnímání mobility	34
Globalizace.....	34
Sociální důsledky mobility.....	36
Zanedbané malé komunity městské v periferních regionech	37
Svoboda pohybu jako nezadatelné právo člověka.....	37
Virtuální mobilita	39
Potencionální vliv telekomunikace.....	39
Elektronizace a práce doma.....	40
Změny v mobilitě.....	41
Extenze mobility	42
Sociální skupiny (kategorie) a postoje jejich příslušníků k dopravě	43
Mobilita u nás	45
Faktory ovlivňující mobilitu v budoucnosti	46
Další vzrůst mobility v průběhu XXI. stol.	48
Výběr dopravních prostředků	48
Hlavní faktory ovlivňující vývoj	48
Změny v systému hodnot a nová kritéria kvality	49
Suburbánní rozvoj měst	50
Urban sprawl	50
Životní styl v postmateriální době.....	51
Intermodální propojení transportních systémů.....	52
Individualizace veřejných dopravních prostředků a kolektivizace individuálních dopravních prostředků.....	52
Snižování emisí v dopravě	54
Změna přístupu a způsobu platby	54
Zpřísněné emisní předpisy.....	55
Změny infrastruktury	55
Privatizovaná síť komunikací a silniční poplatky.....	56
Nové přístupy v řízení dopravy	56
Zvyšující se akceptace dopravních omezení	56
Automatizace řízení.....	57
Moderní technologie v infrastruktuře a jejich interakce s vozidlem	57
Změny v oblasti rychlosti.....	58
Jak mohou pomoci národní průzkumy dopravy.....	59
Nákladní doprava a spotřeba energie.....	60
Je možná změna chování k ekologickým způsobům dopravy?.....	60
Mobility management	61
Volba dopravních prostředků	62
Priority MM.....	63

Koncentrace MM na uživatelské skupiny	64
MM – Zvýšení mobility chodců a cyklistů	66
Automobil a město	70
Automobil – individuální dopravní prostředek	72
Vznik automobilismu	75
Analýza automobilismu	78
Informační technologie – transfer zpráv a poznatků	80
Vliv elektronizace	84
Role nové technologie	85
Vize budoucnosti – přestavba měst uzpůsobených pro automobily	86
Automobilismus v České republice	89
Role IAD ve společnosti	93
Specifika IAD, její alternativy a možnosti zefektivnění	94
Automobil jako sociální symbol	96
Kdo preferuje IAD	98
Dopady individuálního automobilismu	99
Individuální automobilová doprava ohrožuje i naše města	101
Analýza podmínek umožňujících změnu mobilního chování	105
Nastoupené cesty	106
Využití automobilů bez toho, že bychom je vlastnili	106
Společné využívání automobilu a společné jízdy jako alternativa k použití soukromého vozu	107
Cíle a účely	108
Společné využívání vozů a spolujízdy v rámci dopravního trhu	109
Město a mobilita	110
Vliv dopravy a životní styl ve městě	110
Rostoucí mobilita v urbanizovaných oblastech a měnící se urbanistická struktura i dopad na životní prostředí	111
Teoretický model moderního urbánního rozvoje	112
Češi se stále ve velkém stěhují do suburbí a satelitů	118
Trvalá udržitelnost životního prostředí města a doprava	125
Současné způsoby posuzování kvality života v dopravním plánování a urbánním designu	127
Kvalita života	127
Nástroje pro posuzování efektů pro kvalitu života	129
Praktická hodnota nástrojů pro posuzování kvality života	130
Změny v sociální ekologii města	131
Trvale udržitelný urbanismus	133
Nové přístupy urbanismu, které determinují vztah k dopravě	133
Nová paradigmata	134
Proaktivní plánování v urbanistické tvorbě	134
Komunikativní a kolaborativní urbanismus	135
Změny životního stylu	137
Urbanismus orientovaný na trh	137
Urbanismus orientovaný na životní prostředí	138
Vliv nových informačních technologií	139
Regionální mezinárodní přeshraniční spolupráce	139
Nová měnící se praktická etika urbanistické tvorby	139
Udržitelnost a budoucnost měst	140
Decentralizovaná města	140
Moderně rostoucí města	141
Kompaktní města	141
Rozptýlené a také praktické město	143
Městská udržitelnost v praxi	144
Efektivita zdrojů z perspektivy uživatele	144
Komunita a životaschopnost	145

Styl života	145
Diferenciace lokalit bydlení	146
Generátor Urban Sprawl – Rodinné domy	147
Trendy budoucnosti	148
Mění se paradigma městské mobility	148
Od prostoru pro pohyb k pohybu v prostoru	149
Lidské chování v umělém prostředí	150
Změna paradigmatu	150
Indikátory trvale udržitelného rozvoje města – doprava	152
Volba dopravních prostředků a orientace k životnímu prostředí	153
Cíle v oblasti trvale udržitelného rozvoje	154
Redukce exhalátů a dalších škodlivin	154
Méně záborů zemědělské a jiné půdy	155
Méně fragmentalizace pozemků	155
Méně kongescí	155
Méně mrtvých na městských komunikacích	155
Vytváření priorit	157
Zlepšení kultury jízdy na komunikacích	157
Ochrana zranitelných účastníků silničního provozu	158
Slibně integrované plánování mobility a bezpečnosti	158
Možnosti zvýšení bezpečnosti chodců	158
Potenciál pro zvýšení bezpečnosti cyklistů	163
Potenciál pro zvýšení bezpečnosti cestujících na motocyklech	164
Potenciál pro zvýšení bezpečnosti veřejné dopravy	165
Problémoví řidiči	165
Mladí řidiči	166
Těžká nákladní doprava	166
Zvyšování bezpečnosti na komunikacích	167
Dopravně bezpečnostní kampaně	168
Vzdělávání a výcvik řidičů	169
Legislativa v oblasti dopravy	170
Motivace v oblasti chování	171
Vývoj bezpečných vozidel a telematika pro městská vozidla	172
Telematika	174
Aktivní bezpečnost	175
Pasivní bezpečnost	177
Náklady, zisky a efektivní opatření	177
Lepší vyváženost mezi programy potřebuje politickou podporu	178
Navrhování komunikací	178
Infrastruktura pro bezpečnou dopravu	180
Odstranění nebezpečných míst	180
Vytváření obchvatů měst	181
Záchranná služba	181
Hlášení dopravních nehod a vyhodnocování prevence	181

Indikátory trvale udržitelného rozvoje z hlediska dopravy a využití území 183

Principy snižování dopravní a environmentální zátěže	184
Monofunkční zóny a pásma	185
Dědictví nejen modernismu	185
Polycentricnost je ekologická, ekonomická a urbanisticky zajímavá	186
Centra měst přezívají	186
Budoucnost evropských měst s více centry	186
Metropolitní oblasti se stávají stále více polycentrickými	186
Význam dopravy v polycentrické struktuře	187
Polycentrický region typu megaměsto	188
Více možností ve výběru dopravních tras	189
Živé veřejné, pochůzní prostory obce	189

Odpovědné, osobitě a atraktivní obce se silným vztahem k lokalitě	191
Polyfunkční skladba funkcí v území	191
Tvorba kompaktních komplexů budov	192
Kvalita života a podpora hromadné dopravy	192
Nový pohled na dopravu ve městech	193
Co říkají empirické výzkumy o vlivu dopravy na kvalitu života	193
Nemotorizované způsoby transportu ve městě	195
Zranitelní účastníci provozu v ulicích	197
Cyklistická doprava	198
Konflikty cyklistů a automobilů	199
Zvýšení mobility chodců	200
Požadavky na plochy z hlediska pěšího provozu a pobytu na ulici	202
Inspirativní evropský projekt PROMPT	203
Obytné zóny	204
Vztah lokální – globální	206
Dopravní sektor	207
Technický pokrok	207
Výzvy a možnosti současného transportu	207
Změna transportní politiky v Evropě	208
Protiklady transportní politiky	209
Scénáře budoucího vývoje	211
Scénáře jako nástroj pro rozhodování	211
Možné scénáře pro rozvoj a investice v budoucnosti do transportní infrastruktury	213
Městská mobilita v Evropě	215
Evropská dopravní politika ve městech	216
Jak by měla vypadat agenda výzkumu městské mobility	218
Účast lokálních obyvatel v dopravním a urbanistickém plánování a dohledu	219
Závěr	223
Přílohy	228
Použitá literatura	235
Abstract	240